

Написано от Христо Христов
Петък, 29 Юли 2022 20:50

Бягствата на източногермански граждани през България са се превърнали в хроничен проблем за българската Държавна сигурност и Министерството на Държавна сигурност на ГДР, известно още като ЩАЗИ.

Това разкрива документ от архивите на ДС, който desebg.com публикува онлайн.

Той представлява секретна справка относно: Координацията между ГКПП на НРБ и ГДР за предотвратяване опитите за бягства на граждани от социалистическите страни.

Документът е от 1974 г. и разкрива, че към онзи период България вече се е превърнала в желана дестинация за бягства от източногерманците.

След построяването на Берлинската стена през 1961 г., една от най-уродливите прояви на тоталитаризма в страните от съветския лагер, гражданите на Източна Германия се ориентират към страни като България, откъдето като туристи могат да опитат бягство към свободата през съседните ѝ Гърция, Турция или Югославия.

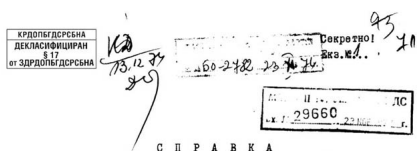
В справката ДС признава, че липсва координация между граничните контролно-пропускателни пунктове на страните от съветския блок.

Как бягствата на източногерманци през България се превърнаха в проблем на ДС и ЩАЗИ

Написано от Христо Христов
Петък, 29 Юли 2022 20:50

А също така, че съществува организирана мрежа за извеждане на граждани от социалистическите страни на Запад. Изброени са предприети мерки от 1971 г. до 1974 г.

Документът е включен в сборника [„Държавна сигурност и ЩАЗИ“](#), издание на [Коми сията по досиетата](#), 2014 г.

ОТНОСНО: координацията между ГКПП на НРБ и ГДР за предотвратяване опитите за бягства на граждани на социалистическите страни.

Начелото на съвместните дейности и координацията между граничните контролно-пропускателни пунктове на НРБ и ГДР датира от края на 1970 год., когато бива получена информация от XI главен отдел на МДС-ГДР, че организации за търговия с хора, намиращи се на територията на Западен Берлин и ГФР провеждат престъпна дейност по извеждане на граждани на ГДР в капиталистически страни. В нашата страна съществуват благоприятни условия за такива действия, благодарение на географското положение на НРБ, граничеща с Турция, Гърция и СФРЮ, големия туристически и транзитен трафик, което затруднява контрола и обявяния безвизов режим, даващ възможност за срещи на граждани от социалистическите и капиталистическите страни на територията на НРБ. Организацията за извеждане използваше тази възможност, а също така и липсата на координация между ГКПП от социалистическите държави, за да прилагат при извеждането така наречения метод на "презръването", употребяван най-често във въздушните съобщения между столиците на социалистическите страни. При съвместните срещи по това време между представителите на II главно управление ДС и XI главен отдел на МДС-ГДР бяха обменени информации за дейността на някои банди за търговия с хора и прилаганите от тях начини за извеждане, като бяха приети и споразумения за взаимодействие на борбата срещу тях.

Написано от Христо Христов
Петък, 29 Юли 2022 20:50

44
2. #2

През 1971 год. между II главно управление ДС и XI главен отдел на МДС бяха обменени информации за различните видове документи, издадени от компетентните органи на двете държави, даващи право за пътуване в чужбина и особено за оная категория документи, изисквани от социалистическите граждани, които пътуват за капиталистически страни. Тази обмяна на информация допринесе за изясняване на различията в паспортните режими на двете страни и за известно уеднаквяване на изискванията предявявани към пътниците, заминаващи за капиталистически страни.

През 1972 год. организацията за извездени активизира своята дейност в областта на въздушните съобщения, използвайки липсата на координация и несъответствията между паспортните режими на социалистическите страни. Неосходимо беше сътрудничеството по линия на ГКПП да придобие ново съдържание и форма, с цел още по-резултатно да се води борбата срещу лицата, опитващи се да избягат на Запад и използващи за тази цел въздушния трафик.

Между въздушните ГКПП в София и Берлин започна да се прилага обмяната на информация за броя на капиталистическите граждани, пътуващи с отделните самолети. Провеждането на това мероприятие развехи само частично въпроса за предотвратяване бегствата на граждани на ГДР, тъй като при осъществяването му участвуваша само две страни - НРБ и ГДР и организацията за извездени използваха за своята дейност въздушните линии до останалите социалистически страни.

През м. април 1973 год. в София и Берлин беше експериментирана по-съвършена система за съвместен контрол над капиталистическите граждани. Полученият добър резултат позволи тя неизбежно да бъде въведена в ежедневната работа. Вследствие с това, ние уведомихме германските другари, че за пълното пресичане на този канал за извездени е необходимо участието на всички социалистически страни в Европа.

От 30.5. до 2.6.1973 год. в Берлин беше проведена конференция с участието на делегации от СССР, НРБ, ГДР, УНР,

45 #3
3.

ПНР и ЧССР. На нея беше разгледан въпросът за координацията между ГКПП от социалистическите страни по контрола над капиталистическите граждани, ползващи въздушния транспорт между междувременно летящи в социалистическите държави. Нашата делегация, въз основа на изградения опит в съвместната работа активно участва в разговорите и подкрепи предложенията на делегацията на ГДР за създаване на обща система за контрол на въздушните ГКПП. Постигнато беше споразумение за провеждането на комплексни и конкретни мероприятия за предотвратяване опитите за бегства в капиталистически страни. До м. септември 1973 г. всички социалистически държави се включиха в системата на общ контрол.

Вследствие на проведените съвместни мероприятия през последните години се получили много добри резултати. На организациите за търговия с хора беше нанесен сериозен удар. Една от водещите организации - тази на Льофлер - беше принудена да преустанови своята дейност. За четири години съвместна работа на територията на НРБ бяха задържани 278 граждани на ГДР опитващи се с подправени документи или укривти в превозни средства да избягат на Запад.

В последно време бандитските организации за извездени активизираха своята дейност в авионния трафик, злоупотребявайки с международния товарен транспорт на стоки с моторни превозни средства, пътуващи под закрилата на конвенцията ТИР. Въз основа на данни, получени от II главно отделение, срещу лицата от групите за извездени на Шейнер-Нипкович и Ирганг-Хернел-Хавк беше заведено ГДОН. Разработката се води съвместно с XI главен отдел МДС-ГДР, като за провизите на лицата на територията на двете държави периодично се обменя информация.

В съвместната работа между II главно управление ДС и XI главен отдел беше установена практиката за периодично провеждане на срещи между ръководствата на двете подразделения за отчитане на резултатите от съвместната дейност и за обмяна на информация за нови пълнове и намерения на организациите за извездени.

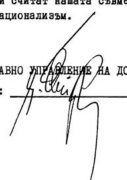
46 #1
4.

Германските другари са ни уведомявали за поведението и проявите на български граждани пребиваващи в ГДР.

По инициатива на ВТУ-XII отдел организиране на МДС-ГДР провежда мероприятия по състоятелното осъществяване на външната емиграция в ГФР и ни изпраща ценна информация.

Предстои провеждането на съвместни мероприятия по разработката "Промонитор".

По време на състоятелните се досега срещи представителите на МДС-ГДР многократно са заявявали, че много високо оценяват подкрепата получавана от нас и считат нашата съвместна дейност като висока проява на интернационализъм.

НАЧАЛНИК НА II ГЛАВНО УПРАВЛЕНИЕ НА ДС
Генерал-лейтенант:

Неп. в 2 екс.
№ 1-ръководств. на МВР
№ 2-там же
Нан. М. Проданов
АГ/22.11.1974 г.